

Trettioandra söndagen under året 2021

Änkan är en viktig person i Bibeln. Hon står som symbol för den bibliska grundhållning som en av saligprisningarna talar om: ”Saliga de som är fattiga i anden, dem hör himmelriket till” (Matt 5:3). I det dåtida samhället var änkan alltid speciellt utsatt och stod ofta skyddslös, utan att kunna försörja sig. Ingen var så beroende av Guds hjälp som änkan för att överleva. Profeten Elia får förmedla Guds hjälp till änkan i Sarefat: ”Så säger Herren, Israels Gud: Mjölet i krukan skall inte ta slut, och det skall inte fattas dig olja i kruset, intill den dag då Herren låter det regna på jorden” (1 Kung 17:14). Änkan har ingen annan hjälpare än Gud själv. Hon förlitar sig helt på hans nåd och barmhärtighet. I sin fattigdom i anden är hon rik på tillit och förtröstan. På så sätt är hon en förebild för oss som har så svårt att verkligen lita på Guds försyn, i stort som smått.

Många änkor blev illa behandlade och utnyttjade. Ja, det finns inget nytt under solen. De fattiga och utsatta finns alltid ibland oss. Också här och nu i vårt till synes välordnade Sverige finns de människor som lider nöd och faller mellan stolarna. Också hos oss finns det människor som utnyttjas. Jesus vänder sig i helig vrede mot detta utnyttjande som alltid drabbar de svagaste: ”De äter änkorna ur husen och ber långa böner för syns skull. Så mycket hårdare blir den dom de får” (Mark 13:40). Hyckleri och okänslighet för de fattigas nöd finns också i vår tid. Vi måste alla pröva oss själva och inte gömma oss bakom fromma fasader och fraser. Gud känner oss bättre än vi känner oss själva. I Bibeln står änkan som en symbolfigur som ständigt påminner oss både om att vi alla måste ha denna grundtillit till Guds försyn och samtidigt att vi alla måste bli redskap som förmedlar Guds omsorg och kärlek till de små och behövande. Änkan är som en envis tiggerska som hela tiden vill väcka oss att dela med oss och utge oss själva i osjälviskt tjänande av dem som behöver vår hjälp.

Änkan kan lära oss mycket. I dagens evangelium möter vi en änka som både visar oss att vi kan ge allt och samtidigt förvänta oss allt av Gud. ”Sannerligen, den där fattiga änkan har lagt mer i tempelkistan än de andra. De gav alla av sitt överflöd, men hon gav i sin fattigdom allt hon ägde, allt hon hade att leva på” (Mark 13:43-44). Det kan tyckas helt dåraktigt att ge allt vad man äger, men helgonens logik är en annan än vår egen logik. Denna änka får illustrera de heligas gränslösa längtan att ge Gud allt vad man är och har. Att dela med sig, att utge sig själv helt och hållet för Gud och vår nästa är en omistlig del av kallelsen till helighet. Bara så kan man försöka efterlikna Guds egen generositet och storsinhet, som går som en röd tråd genom hela Bibeln och den kristna historien. Något av denna längtan efter att ge allt vad vi är och har till Gud måste få finnas i vårt hjärta. Omständigheterna gör det inte alltid möjligt, men längtan efter att ge, att utge sig

själv, att hänge sig själv är en omistlig aspekt av all äkta och sann kärlek. Visst är det svårt att avstå från sitt överflöd – och än mer från det som är livets nödtröft – men om vi aldrig har ägnat detta en enda tanke, då står det illa ställt med oss som kristna, ja, som människor. Att offra något av sin tid och sina ägodelar är djupt mänskligt. Utan det är vi inga riktiga människor och långt mindre kristna.

Gud har sänt sin egen Son till världen just för att visa oss denna offrets väg, denna hängivelsens och den andliga fattigdomens dåraktiga vishet. ”Nu har han trätt fram, en gång för alla, vid tidens slut, för att utplåna synden genom att offra sig själv” (Heb 9:26). För att övertyga oss om sin oändliga barmhärtighet och kärlek till oss människor måste Sonen frambära sig själv som ett offer för vår frälsnings skull. I Jesus den korsfäste får vi en aning om vad det är att offra sig helt, att hänge sig och ge allt, absolut allt för de andras skull. Denna bild av Jesus på korset möter oss så ofta, att vi liksom har vant oss vid det och inte alltid blir drabbade av denna insikt i Guds oändliga, slösande kärlek och generositet. Därför måste denna bild av den Korsfäste bli inristad på vår hornhinna, så att vi ser på allt och alla med hans ögon och förvandlas inifrån till en allt större likhet med honom.

Varje gång vi firar eukaristin är det Kristi offer på korset som blir sakramentalt närvarande, för att vi skall förvandlas inifrån och få del av hans självutgivande offer. När offergåvorna bärs fram till altaret får vi lägga oss själva som en gåva på altaret och förena oss med honom. Samtidigt får vi liksom änkan i evangeliet lägga vår gåva, vare sig det är allt vi har att leva av eller bara en spottstyver i tempelkistan. Varje gåva, hur stor eller liten den än är, skall uttrycka vår längtan efter att få ge oss helt åt Gud och åt dem som behöver vår hjälp och kärlek. Om vi underlåter att uttrycka vår längtan efter att utge oss själva och offra oss åt Gud, blir det svårt, ja, nästan omöjligt för oss att tillgodogöra oss hans självutgivande kärlek när vi tar emot honom i eukaristin. Kärlek måste alltid vara ömsesidig. Om vi inte visar Gud vår kärlek genom att offra, utge oss själva och ge avkall på det som är vårt, kan vi inte ta till oss hans överflödande kärlek på djupet.

Eukaristin är vår och hela kyrkans tacksägelse till Fadern som i sin Son har utgett sig själv för oss och uppenbarat sin gränslösa kärlek till oss. Hur skall vi någonsin kunna återgälda något av detta? Hela vårt liv borde just vara ett försök, hur fattigt och futtigt det än kan tyckas, att besvara och bejaka Guds kärlek. I varje människa vi möter, inte minst i de fattiga och behövande, får vi se Guds fördolda ansikte. Där väntar han på oss för att ta emot vår kärlek, vår omtanke och vårt offer. När vi sänds ut i mässan, för utsändningen är en omistlig del av mässan, är det just för att vi skall sprida denna självutgivande kärlek, som vi har fått del av i denna heliga offermåltid till den änka vi möter, alltså till den människa som behöver vår kärlek för att förstå något om vem Gud är, den Gud som gett oss allt i sin Son.

